

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
ikrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
znaniła in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pr dene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.
Ne frankovana pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslane knjige
se ne vračajo.

Št. 46

ex 1898

Poziv!

Oziraje se na poziv „učiteljskega društva za celjski in laški okraj“ z dne 24. dec. 1897. l., objavljenem v 1. št. „Popotnika“ 1898. leta, vabijo se tem potom gg. odborniki „Štajerskega Lehrerbunda“ in gg. predsedniki slovenskih učiteljskih društev na Spodnjem Štajerskem najvljudneje dne 13. marca t. l. ob 2. uri popoldne v okoliško šolo v Celju k posvetovanju radi nove volitve delegatov „Lehrerbunda“ itd. — v smislu dopisa načelnštva „Steiermärk. Lehrerbunda“ ddo. 18. februvarija 1898. l.

Stvar je važna in nujna! Pridite ysi! Bratski pozdrav!

Za učiteljsko društvo za celjski in laški okraj v Celju,
dne 7. marca mes. 1898. l.

Armin Gradišnik,
tač. predsednik.

Naša organizacija.

VIII. *

Kadar se bomo popolnoma otresli tega strankarstva, kadar ne bodo več „šarže“ druga drugi nasprotovale in kadar v tovariših drugih okrajev oz. dežel ne bomo več videli rivalov, katere je treba prekositi z enostranskim delovanjem ali s preziranjem in zatiranjem njihovih podjetij, kadar bomo vsi le slovenski učitelji in oziroma le učitelji, še le tedaj bomo zreli za pravo organizacijo, še le tedaj si jo bomo znali dobro urediti in še le tedaj bomo umeli jo popolnoma izkoristiti.

Je li pa naša sedanja organizacija že res vzorna? — Dobra organizacija mora biti svojemu namenu primerna, kolikor mogoče enostavna in cena.

Tembolj kompliciran je kakšen stroj, tem ložje se v njem kaj pokvari ali zamaši; a vendar se morajo tudi takšni aparati rabiti, če enostavnejši ne morejo izvrševati dotičnega dela. Toda pri dobrem delu se ne cenijo posebno oni stroji, ki so usposobljeni za več različnih opravil, ker delajo, kakor nekateri ljudje, ki znajo vse, a ničesar natančno ne izvršijo.

* Da-si se ne strinjamo z nekaterimi v tem članku označenimi nazori, smo ga vendar dragevolje priobčili, ker podaje med drugimi misli, ki so vredne, da se obče uvažujejo.

Vse to moremo s pridom uporabiti pri organizaciji: tlačiti ne smemo vsega pod en klobuk, a tudi preveč razdrobiti je ne smemo, kajti kjer je mnogo zapovednikov, je delo slabo. Treba je torej dobro pretresti namen, da se vidi katera uredba bo naj-umestnejša.

Naši organizaciji je namen povzdigniti našo izobrazbo in izboljšati šolstvo ter pomnožiti naš in ugled šole.

Našo izobrazbo pospeševala bi lahko skoraj v polnej meri okrajna društva in „Zaveza“ s svojimi sredstvi: dobro urejevanim strokovnim listom in primerno učiteljsko knjižnico. A teh sredstev imamo mi preveč in premalo. Čemu sta nam dva strokovna lista, ko nas je malo in imamo povsod isti učni jezik, če komaj životarita? Ko bi imeli samo enega, bil bi lahko obsežnejši in temeljitejši in ne bilo bi nam treba segati po tujih, kakor moramo sedaj, če tudi si naročimo oba naša lista.*

Ravno tako je s knjižnico. Pedagogiško in Slov. učiteljsko društvo izdajata vsako svojo, a nobena nemore prav izhajati, mi pa v obeh zastoj iščemo, kar potrebujemo. Tudi tukaj se mora nekaj predrugačiti.

Šolstvo se povzdiguje z našo izobrazbo deloma kar samo po sebi, a deloma je treba še primernih zakonskih uredb. Zadnjih pač ne morejo povzročiti posamezna okrajna društva, a tudi „Zaveza“ ne v polni meri, ker ji izven Kranjske ne priznajo nikakega vpliva. Tu bo torej treba deželnih društev ali zvez in državne zveze. —

Tudi naš ugled se pomnožuje deloma z našo višjo izobrazbo, a le malo, več se doseže z izboljšanjem našega gnotnega stanja, s pomnoženjem naših pravic in z vzbujanjem splošnega zanimanja za šolo. Prvo dosežemo zopet s posebnimi zakoni in s samopomočjo, drugo pa z neposrednim poukom in z raznimi spisi. Ker pa naših strokovnih listov drugi navadno ne berejo, politični listi pa služijo edino svojim strankam ter se nam le omejeno odpirajo, potrebujemo samostalni šolsko politični list, kakor je nemških že več.

Naša organizacija mora torej imeti: 1. okrajna društva kolikor mogoče v vsakem okraju po eno, 2. „Zavezo vseh slov. učit. društev“, 3. deželne zveze, 4. državno zvezo in 5. pripomočke: strokovni list, politični list in učiteljsko knjižnico.

Tem činiteljem pa ne smemo dati povsem samostalnih vodstev, ampak vsi morajo delovati po enotnem načrtu, pod enim vrhovnim vodstvom in omejiti jim moramo delokrog.

Vse, kar se tiče slovenskih šol in slovenskega učiteljstva vodi naj „Zaveza“; njej moramo torej v tem oziru podrediti deželne zveze, okrajna društva, oba lista in knjižnico. Kar se pa tiče šole in učiteljstva sploh, bodi v rokah državne zveze in deželnih društev; zadnja so samostalna le v takih zadevah, ki tičejo dotične kronovine.

Deželnih zvez se nekateri izmed nas bojijo, češ, z njimi bi se partikularizem le pospeševal. Tega mnenja jaz nisem, meni se celo zdi, da smo se z ustanovitvijo „Zaveze“ prenaglili, ker še nismo imeli deželnih zvez. Okrajna društva so premajhni deli za „Zavezo“ in razmere v posameznih deželah so prerazlične, da bi taka uredba zadostovala. Vsaka dežela ima svoj deželni zbor, svoj deželni šolski svet in vsaka si urejuje šolstvo kolikor toliko po svoje, za to se morajo nekatere stvari v vsaki deželi za se obravnavati in le skupne slovenske in avstrijske zadeve morejo biti v delokrogu „Zaveze“.

Na Štajerskem pa sedaj obstoječa deželna zveza, „Lehrerbund“, ne more zadostovati, ker bi ona nikakor ne hotela podpirati slovenskih teženj in se nikako podre-

* Po našem mnenju g. idealist pač preveč zahteva od perijodičnega strokovnega lista. Uredn.

čiti „Zavezi“. Tu si moramo ustanoviti Slovenci posebno zvezo, ki bo pretresala deželne šolske in učiteljske zadeve se slovenskega stališča. * Ona naj tudi potem, če nas izbacnejo iz „Lehrerbunda“, občuje z njega ostanki kot celota in naj skrbi, da se v potrebnih slučajih najdemo vsi štajerski učitelji.

Kranjski tovariši storili so tudi tukaj že korak naprej, ko so izrekli, da je „Slovensko učiteljsko društvo“ v resnici deželno društvo in tudi iz Primorskega smo že slišali glasove po deželni zvezi.

Tako urejene deželne zveze mogle bi nam mnogo koristiti, one bi vzbujale stanovsko solidarnost, ker bi se njihovih zborov lahko udeležilo mnogo učiteljev ter bi tudi lahko uspešno vplivale na podrejena njim okrajna društva, one bi pa tudi „Zavezo“ razbremenile, ker bi marsikatero vprašanje v podrobnostih rešile doma in bi jo le v glavnih točkah „Zavezi“ v rešitev podale. Pomniti pa je treba, da mora biti vse, kar se more za slovenske kraje skupno napraviti, v Zavezinih rokah ali vsaj pod njenim vodstvom.

In semkaj moramo prištevati razven že omenjenih listov in knjižnice tudi še našo samopomoč z ustanavljanjem konviktov in drugih podpornih društev. Vse to bi se moralo vršiti po enotnem načrtu in vodstvu. Od tovarišev druge narodnosti pač, posebno v sedanjih razmerah, ne moremo pričakovati nepristranske podpore, združiti se moramo torej mi sami, a mi smo močni le, če smo vsi. Tudi nemški tovariši imajo skupno „samopomoč“ v „Lehrerhaus-Verein“ na Dunaju, za posamezne dežele pa si ustanovljajo pododelke. Bi li ne bilo to tudi pri nas možno?

Konvikti n. pr. bili bi potrebni za učiteljske sirote vseh dežel, a je li treba, da se osnuje povsod posebno društvo? Mislim, da ne. Ko bi se bilo ustanovilo v to svrhu osrednje društvo, ali ko bi bila vso stvar vzela „Zaveza“ v roko, nabirala bi se lahko glavnic iz prispevkov vseh slovenskih dežel in z obrestmi bi se že sedaj podpirale posebno potrebne sirote, če tudi v razmerju prispevkov, ki so došli od posameznih dežel. Kadar bi pa glavnic dovolj narastla, investirala bi se lahko v primernem posloplju v Ljubljani in pozneje, če bi bilo še kaj odveč, tudi drugod. Tako bi si bili ustvarili veliko podjetje na trdni podlagi, med tem, ko bomo sedaj najbrž tudi v tem razcepljeni in oslavljeni. Pa še je čas, zložimo se pri letošnji desetletnici „Zaveze“! Kar so nam kranjski tovariši naprej, označimo lahko v razmerju, v katerem se naj podpore delijo.

Radi listov moram omeniti, da se vrši prevrat nekako v mojem smislu, a le počasi in ne pod pokroviteljstvom „Zaveze“ ampak le pod vplivom kranjskih razmer. Če popravimo tudi to, se nam ni bati za obstanek listov, ker nam bodo stroški celo manjši, kakor so sedaj, ko moramo druge politične liste drago plačevati, da se poučimo o šolskih debatah raznih zborov.

Uredimo si torej organizacijo in odmerimo vsakemu činitelju njegov delokrog, potem pa se držimo načela: Kdor je član kakega društva nima samo pravice do društvenih uspehov, ampak ima tudi dolžnost vselej in povsod pospeševati smoter dotične organizacije. On ne sme, bodi si sam ali v zvezi z nekaterimi tovariši na lastno roko vstvarjati podjetij, ki spadajo v delokrog društva, ampak mora svojo misel najprej društvu prijaviti in le, če jo to odkloni, sme jo on izvršiti, če ni društvu v kvar.

Idejalist.

* Prav lepo! Toda bode-li dež. zbor štajerski naše želje tudi upošteval?

Uredn.



Ženska ročna dela v ljudskejšoli.

Spregovoriti mi je o predmetu, ki je velike važnosti, kateremu pa se vendar odmerja najmanj, da ne rečem, najzadnji prostorček v ljudskejšoli. Koliko sem imela prilike prisostvovati kedaj okrajnim učiteljskim konferencam in zborovanjem slov. učiteljsstva, prepričala sem se, da se je govorilo malo ne o vseh predmetih ljudske šole, a o ročnih delih do sedaj še barem ni govoril nikdo.

Namenila sem se torej razpravljati o tem obveznem predmetu in storiti hočem to po teh le točkah:

1. Namen in smoter ročnih del v ljudskejšoli.
2. O ročnih delih sploh, in kako pri pouku postopati.
3. Razdelitev učne snovi za razne stopnje na večrazrednicah, pa tudi na manjrazrednih ljudskih šolah.

Namen in smoter ročnih del v ljudskejšoli je

- 1., da se dekleta v nežnej mladosti navajajo k marljivosti
- 2., da se že v šoli vadijo onih del, katere neobhodno rabijo v življenju.

Ako se ogledamo po našem kmetskem ženstvu, bodi si po leti ali po zimi, pogostoma zapazimo, da matere v prostem času rajše lenarijo, po sencah ali za pečjo poležavajo ali pa se zbirajo k zloglasnim konfencam za kakšnim hišnim oglom, nego bi zakrpale svojim otrokom raztrgano obleko. In če tudi se katera najde, ki to stori, o kako žalostno izgleda njeno delo! Na sivo sukunjico je prikrpala rujavo, na črno sivo krpo, da se končno, ko se krpa krpe drži niti ne spozna, kakšna je bila prvotna barva te sukunjice. In ti šivi! Drug drugega kliče na pomoč tako glasno in neusmiljeno, da se nam mora zasmiliti otrok, ki nosi tako obleko. Gotovo, da mati krpanja ni umela, da jej je tudi primanjkovalo potrpežljivosti. Ako si ogledamo revne učence v zimskem času, opazili bomo, da pridejo uboge sirote po uro daleč v učilnico brez nogavic, dekleta visoko podpasane, da jim po snegu in burji namrznejo noge, in bolezen je tu. A od kod to? Ker matere ali ne znajo, da bi jim podpletle nogavice, ali pa so prelene, da bi se ukvarjale s takim delom. — Še je morebiti uboga mati prihranila 25 kr., da je kupila nogavice svojej hčerki, a kako dolgo jih ima? Par dni in raztrgane so. Potem se spodnji del navadno odreže in obuvajo se v čevlje cunje, slama in Bog ve kaj vse. Uboga mati bi morda rada popravila in podpletla, pa reva ne zna in da pokrije nevednost, se izgovarja češ, ako kupim narejeno, dobim ceneje, pa tudi delati ni potreba. Res, toda koliko krajezarjev bi tudi bilo treba pridjati, da bi si deklica potem sama nogavice spletla, in koliko delj časa bi jih nosila!? Koliko narodnega gmotnega blagostanja gre tu v izgubo, kako marsikateri, krvavo zaslužen krajezar pride tem potom odurnim židom v roke, ki sleparijo ljudstvo s tako ničevim blagom. A kedaj bo bolje? Jaz menim le takrat, ko se bode za ročna dela kaj več storilo in na tem mestu izrečem iskreno željo, naj bi se ta predmet bolje uvaževal, naj bi se mu odmerilo več, več ur na teden. Posebno po Slovenskem nahajamo v tem oziru veliko zanemarjenje in tukaj bi se dalo ravno z učenjem ročnih del tudi kaj storiti, da se koliko toliko ohrani: 1. domači mir; (oče bode gotovo nevoljen na ženo, če vidi, da rajši lenari nego bi kaj storila za otroke, za dom), 2. domače blagostanje, kajti zakrpan biti, ni sramota.

„Ročna dela so za dekleta zelo važna, da celo potrebna in sicer bolj, nego razni drugi predmeti na ljudski šoli“, pravi Ana Stumpf v § 2 svoje knjižice za ročna dela. In tako naj preidem k drugejši točki:

Ročna dela v obče. Vsaka učiteljica gotovo pozna učni načrt za ročna dela ter se bode trudila hoditi ono pot, ki jo najlagje, najhitreje in najgotoveje privede do cilja.

V to se gorko priporoča skupni pouk. Pod skupnim poukom razumemo ono učno postopanje, pri katerem vsa dekleta enega oddelka začno z istim delom, torej v početku s kvačkanjem. V to je neobhodno potrebno, da se učiteljica poslužuje lahko umevnega jezika, da se ročna dela popisujejo in zvršujejo z največjo natančnostjo in da se izrazi ne menjavajo s predmetom. Učiteljica naj gre po vsakem razlaganju od klopi do klopi ter se prepriča, če so učenke delale prav in nikdar naj ne dovoljuje, da dekleta zapuste svoje prostore. Pri učenju vsakega dela naj se s početka šteje, tako n. pr. šibična pentlja pri kvačkanju: Ozanjkujem 1, vbadam 2, zanzanjkujem 3, pretegujem 4, ozanjkujem 5, pretegujem 6, ozanjkujem 7, pretegujem 8, — — itd.

Kakor hitro so dekleta se privadila najvažnejšim zanjkam, izbirajo učiteljice dela za prosto vajo. Tu moram omeniti, da se žalibog izbirajo največ taka dela, katera se potem uporabiti ne znajo, ali ne morejo. Vajenica, kako se tudi priporoča in kašne važnosti v resnici je, uverjena sem, da jo je dekleta, ko je odrasla, uporabila za povojček. Naj se torej izbirajo za proste vaje taka dela, ki se v praktičnem življenju lahko uporabijo, kajti sedaj je pač tak čas, da vsak gleda le na korist. Vsakemu je več ali manj znano, koliko ima učiteljica gledé na ročna dela prestatí od strani ljudstva, in tukaj je torej takoj najti kamen, ob katerem se spodtikajo stariši. Sicer pa učiteljici na manjrazrednih šolah preostaja silno malo časa za take reči, mora se s pičlim časom pač skopariti, da doseže svoj cilj.

K skupnemu pouku je pa neobhodno potrebno risanje vseh vzorcev na tablo. Učiteljica si s tem prihrani mnogo besedij, a vrh tega je risanje tudi še potrebno zaradi nazornosti pouka, zlasti, kjer ni dovolj vzorcev pri roki. In kje bi učiteljica vzela toliko vzorcev, da bi jih vsako uro zamenjane vsakej učenki posebej predložila? Današnje šole so s temi učnimi sredstvi še pač prav ubogo preskrbljene.

Ročna dela višjih stopinj naj se na ljudskih tri- ali štirirazrednicah dovoljujejo le takim dekletom, o katerih posebnej marljivosti je učiteljica uverjena, in o katerih je prepričana, da poleg tega ne zanemarjajo svojega šolskega dela.

Kar se tiče materijala, se priporoča izbirati najboljše. Kaj pač pomaga kupovati slabih rečij, če jih je potem še enkrat toliko potreba. Pri slabem materijalu dekleta kmalu izgubé veselje do dela, potrpežljivost, pa tudi starišem ni ljubo, če jih otroci za take nepotrebne reči nadlegujejo.

Nikdar pa učiteljica ne kupuj sama, kajti iz tega jej v zrasto neverojetne sitnosti i. dr. Stariši naj to sami storé. Kjer pa njih ljubezen do otrok ne sega tako globoko ali jim uboštvó ne dovoli, da bi jim priskrbeli delo, naj pa krajni šolski svetí kaj storé, kajti najblagohotnejša učiteljica pač pri svojej slabi plači ni v stanu, svoje učenke pri ročnih delih še tudi gmotno podpirati. Za šivarijo naj se pa denar izročá učiteljici, da ona kupi za vse dekleta enako snov in da potem ne prinese katera učenka kakšno zamazano cunjó ali pa organtina, kakor lahko iz lastne izkušnje dokažem.

Ročna dela se shranjujejo v šoli v to odmenjenej omari. Dekleta zapišejo svoja imena na papirčke, jih prišijejo na delo, katero ob koncu ure same poberejo in shranijo. Dvakrat na teden pa bodi to naloga učiteljice, da se prepriča o napredku. Dekleta naj prijemajo delo le z snažnimi rokami, zato ga tudi naj ne nosijo domov, posebno v 2. in 3. šolskem letu ne. Ako se to dopušča, delo ne ostane snažno, marveč se vlačí po pašah, kjer se poizgube pletenke in igle. Ali pa če deklica pride zvečer utrujena domov, vrže pletenje na prašno, s petrolejem polito okno, drugi dan jej še pade na glinasta tla ter se povalja po prahu in potem?! Snaga je Bogu in ljudem draga. Ne bom pri tej priliki še nadalje govorila, da ima učiteljica učenkam sama biti najlepši vzgled snage, marveč omenim samo pregovor, ki pravi: „Besede mičejo, vzgledi vlečejo.“

Kar se tiče pranja ročnih del, se priporoča, da se kolikor mogoče opušča. Ako je kvačkanje ali pletenje že silno umazano, naj se pere le z mlačno vodo in milo, nikdar pa se ne peri šivarija.

Vsako ročno delo se ima izvršiti z največjo natančnostjo; vsaka lahkomiseljna površnost se naj zato strogo kaznuje.

Nekatere učiteljice priporočajo ročna dela okrašati z različnimi malenkostmi. Tukaj se pod luknjičav vzoreček vtakne rudeč papir, tam se na čepico pripne kokardica blede višnjevih trakov, češ, otroci imajo z delom potem večje veselje. Da, res kaj takega lepo pristoja in ugaja očesu, a vendar bi jaz temu na vso moč nasprotovala.

Bogati stariši svojim ljubljencem kaj takega gotovo ne bodo odrekli, a kje naj pa vzame uboga mati denar za tako nepotrebne reči, ko v potu svojega obraza komaj, komaj prisluži toliko, da kupi kruha za lačne želodčke ubogih malih kričačev? Morda ste, cenjene koleginja imele priliko opazovati, da se je ubogemu dekletu, sedečemu pred priprostim delom, med tem ko so druga dela kar bliščala raznih barv, da se je ubogemu dekletu ob tej priložnosti pocedil debeli, svitli biser iz očesa po tužnem obrazu, biser tuge, bolesti; a bodite uverjene, da je bil pomešan s solzami zavisti, sovraštva. Morda je taka uboga deklica pri tej priliki prvič v življenju obžalovala, da je hči ubogega nagornjaka, morda je prvič občutila, da jej usoda z življenjem ni podarila bogastva, kakor nekaterim njenim součenkam, ampak le golo življenje. Zadovoljnost ji je, če tudi le za trenutek izginila iz mladega srca, in — zadovoljnost je vendar polovica srečnega življenja! Saj se bode itak še prerano zavedela, da se mora sama ozreti po svojem okrožji in skrbeti za to, kar bi ji usoda lahko z življenjem podarila, in od nas, cenjene gospodičine koleginja, bilo bi brezsrčno, ako bi takim potem zatirale zadovoljnost v mladih, neizkušenih srcih. — Naj se torej vsako okrašenje ročnih del iz šole odpravi in gleda na to, da bodo ročna dela snažna, snažna in priprosta, priprosta in snažna.

Ročna dela delimo v tri oddelke in sicer: 1. v kačkanje in pletenje, 2. znamkanje, šivanje, krpanje, mašenje in prikrojevanje perila, 3. v zanjkanje, mreženje, vezenje, vzlanje.

Prvi in drugi oddelek ročnih del se potrebuje na ljudski šoli. Tretji del je preveč umeten ter bolj odgovarja lepotičju, nego potrebam na kmetih. Poučuje se torej le na osemrazrednih oziroma meščanskih šolah. Na dvo- ali trirazrednih šolah je pač najbolj priporočati glavne stvari o kačkanju in pletenju, potem pa krpanje, krpanje in krpanje. To je, česar ljudstvo najbolj potrebuje, to je umetnost. Tu se ne vpraša le, ako se zna krpa prišiti na raztrgan rokav, ampak kako se prišije. Nasvetujem torej, da si učiteljica razdeli v manjrazrednih šolah deklice na dva oddelka in tukaj poučuje I. oddelek, t. j. 2. in 3. šolsko leto v prvi polovici šolskega leta kačkanje, v drugi pletenje, II. oddelek, t. j. učenke 4., 5. in 6.—8. šolsk. leta pa v I. tečaju znamkanje, v 2. pa najvažnejše vbode, potem pa vedno krpanje perila. Za kačkanje naj se vzamejo sledeče reči: 1. oddelek: vajenica, podbradnik, jopič, kapica, potem zvezde in čipke za uzorce. Od pletenja. Na dve pletenki podveza, hlačnik in volnena zapestnica, s 5. pletenkami nogavica. 2. oddelek: 1. tečaj podpletavanje nogavic, in znamkanje. Za znamkanje naj se voli: 1. priprosta vaja za navadni križec. 2. Slovenska in potem nemška abeceda, dve vrsti števil, prosta portica in ime. Za šivanje (2. tečaj) naj se vzame s početka košček platna, na katerem se učenke vadijo v najpotrebnejših šivih. Naj se pa vendar ne mudi predolgo s tem, marveč naj učiteljica kolikor mogoče hitro preide do krpanja. Dekleta naj prinesó raztrgano a snažno perilo in krpe. Učiteljici naj se nobena stvar ne dozdeva preslaba, da bi se ne dala krpati. Kjer je stvar malo razdrapana, naj se učenke vadijo

mašenja, drugod pa všivanja štirioglatih, trivoglatih in drugih krp, kakor baš potreba zahteva. Največ potrpežljivosti treba je pri krpanju, vendar pa sem uverjena, da se trud splača.

O razdelitvi ročnih del na meščanskih šolah ali osemrazrednicah ne bodem govorila, ker takih šol v Slovenih razun v Ljubljani ni.

S tem bi bila s svojo razpravo pri kraju. A teži mi še nekaj sree, to je prošnja do šolskih vodstev, naj bi delala na to, da se odpravi pouk ženskih ročnih del med poldnevom. Učiteljici je sveta naloga skrbeti tudi za telesno zdravje drage mladine. In, ali ni s tem v odločnem nasprotju ta pouk med poldnevom? Otroci, ki je sedel cele tri ure v šoli ter se duševno napenjal, potrebuje počitka. Naj se ta kratek prosti čas ne trga tako neusmiljeno ubogej mladini. Med poldnevom se pride do ponka, komaj $\frac{3}{4}$ na 1 ter se dela do 1, torej $\frac{1}{4}$ ure. Če pomislimo, da morajo učenke v tem času delo razdeliti in zopet shraniti, tedaj jim za delo itak nič časa ne ostane. Proč, proč torej s takim poukom. Tako ne dosežemo cilja, marveč si nakopljemo nevoljo starišev, pa tudi svojih predstojnikov. Za vsako šolo naj bi tudi krajni šolski sveti česar storili. Ubožni otroci, katerim stariši dela res kupiti ne morejo, naj bi dobivali snovi za delo zastonj, kajti ravno ubožni otroci bodo pozneje znali ceniti najbolj vrednost ročnih del.

Končno naj izrazim še gorko željo, da bi vse učiteljice po skupnem načrtu korakale proti cilju, da bi se bolj zanimale za ta važni predmet, tu in tam ob priložnosti zborovanj o njem izražale svoja mnenja, in nikdar ne pozabile, da je marljivost, snaga in pridnost najlepša čednost vsake gospodinje, ter da bodemo take gospodinje za naš rod vzgajale le, ako bodemo delovale „z združenimi močmi!“ *Kancijanela Pirc.*



Slovniška teorija Kernova.

Piše dr. Janko Bezjak.

(Dalje od št. 24. l. l.)

Orodnik.

Tudi orodnikov prvotni pomen je pomen prostora, ki je vir vsem drugim pomenom. Tako vsaj Miklosich trdi (Syntax 683), in to nam tudi dokazuje staro- in novoslovenščina. V tej-le še nahajamo samo par ostankov prvotne rabe; tako pravimo: iti ravnim potem, iti svojim potem, tem potem, istim potem; požigali so križem po deželi. V staroslovenščini pa ta raba ni nič nenavadna. Kakor vidimo znači orodnik tu prostor, po katerem ali čez katerega se kaj pomika ali giblje.

Prehod na časovni pomen je tudi tukaj naraven.

V staroslovenščini čitamo: *УЕТЫРЬМН ДЕСЕТЫ И ШЕСТИЮ ЛЕТЬ СЪЗДАНА БЫСТЬ СРЬБНЬЯ*: v šestinštiridesetih letih je bila sezidana cerkev. V hrvaščini in srbsčini so ti časovni orodniki še tudi navadni; n. pr. jutrom, večerom, prvim dnevom, časom, prolicem, zorom, noćum, vrimenom itd.

V novoslovenščini pa so se utrdili v prislove. Taki prislovi so: mahom, hipom, nocej ali nicej.

Iz krajevnega pomena se je dalje razvil oni, po katerem je dobil orodnik svoje ime; orodnik znači namreč orodje, s katerim se kaj dela. A dočim se sam orodnik tako rabi skoraj v vseh drugih slovanskih jezikih, mora se mu v slovenščini pridejati predlog **s** ali **z**. Srb n. pr. pravi: Čistim éu te srebrom potkovati, Slovenec bi moral pisati: S čistim čem te srebrom podkovati.

Prav tako se je orodnik načina razvil iz orodnika kraja ali prostora. O njega rabi velja isto, kar smo povedali o rabi prejšnjega orodnika. A vendar moramo pristaviti, da se orodnik načina tudi v slovenščini izjemoma rabi brez predloga, zlasti pri pesnikih: Tu zveni tak lepo milim glasom. Ostanki te rabe so tudi prislovi na ski, n. pr.: Govori slovenski, nemški. To so stari orodniki imenske oblike v množini, stsl.: **САОРЕБЛЕСКА**. Negotovo pa je, smemo li semkaj prištevati tudi prislovne oblike na ma, kakor: skokoma, siloma, nemudoma, nenadoma, tihoma itd.

Sem spada tudi orodnik ozira: on je rodom Slovence; a tudi tukaj je navadnejši orodnik s predlogom **s** ali **z**. In dalje orodnik mere v prislovih: čim — tem.

Če še naposled opomnimo, da se rabi brez predloga tudi povedni orodnik, o katerem smo razpravljali pri povedku, povedali smo vse, kar se da povedati o rabi orodnika brez predloga.

Razpravljanje o sklonih nam je pokazalo, da so ti v prvotnem pomenu zaznamovali prostorni pojem, odgovarjaje trem glavnim vprašalnicam „kam“?, „od kod“?, „kje“?, in da se je ta prostorni pojem najprej izprememil v časovnega. To je bil prvi korak v izpremembi sklonovih pojmov: prvi prehod iz vidnega, da ne rečemo, telesnega pomena v dušnega. A vendar se je v časovnem pojmu še naziral prostor; kajti pojem časa in pojem prostora sta si jako sorodna: ovi je navezan na tega, sledi iz tega in bi se ne dal predstavljati brez tega. Čim dalje pa se je razvijal jezik, tem bolj pojmovna so postajala opravila sklonov: prevzemali so izraževanje notranjih ali logičnoslovnih razmerij. Tako se nabaja dandanašnji le malo slučajev, v katerih bi se rabili skloni v svojem prvotnem krajevnem smislu brez predlogov. Ti namreč sedaj nadomestujejo prvotni pomen sklonov. Bili so začetkoma le krajevni prislovi, ki niso vplivali na sklon, ampak so ga le spremljali, da bi natančneje določevali splošno krajevno razmerje, po sklonu samem izraženo. Kajti bilo je nekdanj in še je sedaj dosti takih krajevnih razmerij, katerih sami skloni niso nikoli mogli izraževati. V teh slučajih so prihajali krajevni prislovi na pomoč. Ko pa so skloni vedno bolj in bolj izgubljali svoj vidni pomen, postajali so tisti prislovi tudi zmerom potrebnejši v izraz splošnih krajevnih razmerij. Tem potem prisvajali so si krajevni prislovi vedno večjo oblast čez sklone: ti niso mogli vidnega pomena več izražati sami; postali so podložniki prislovov, ti pa njih predstojniki ali predlogi. A tudi tukaj so se krajevna razmerja prenašala na pojmovna, in na tak način so se ustvarila raznovrstna logična razmerja.

Pri tej priložnosti naj opozorimo na ove slučaje, v katerih je dandanes mogoče rabiti ali sklon sam ali sklon s predlogom. Ker je sklon brez predloga večinoma starejši ter se navadno redkeje rabi nego sklon s predlogom, ki služi naši govoric prav potratno in često po nepotrebnem: zato je oni blažji, lepši, pesniku in govorniku prikladnejši. Tako je izvestno lepše reči: spominjam se tebe, nego spominjam se na-te; prosim pomoči, nego prosim za pomoč; čudim se temu, nego čudim se o tem; obvaroval ga je smrti, nego pred smrtjo; ich denke dein (deiner), nego ich denke an dich; ich freue mich des Frühlings, nego ich freue mich über den Frühling.

S tem se vrnemo tja, kjer smo bili razpravo prekinili. Raznovrstne stvari, bodisi konkretne ali abstraktne, morejo tedaj stopiti v tesna medsebojna razmerja. Ta razmerja značimo po glagolih in sklonih brez predlogov ali s predlogi. Glagol nam pravi, v katerem položaju ali stanju je ona stvar, ki hoče priti drugi v dotiko; sklon brez predloga ali s predlogom pa znači, katero razmerje naj zavlada med to stvarjo in ono, ki je v nekem položaju. Sklon brez predloga ali s predlogom tedaj natančneje določuje ono stanje, ki bi bilo inače le določeno po svojem podmetu, na katerem se nahaja.

Ko bi pa vprašali, kolikera so razmerja, katera morejo zavladati med podmetom in drugimi stvarmi, ne mogli bi vseh posamnih naštetih; a pač nam je mogoče uvrstiti jih po glavnih skupinah.

V to svrho si moramo najpoprej natančneje ogledati ova stanja in dejanja, po katerih dobaja podmet v neko razmerje proti drugim stvarim. Govorili bomo torej o bistvu glagolov.

Glagoli izražajo, tako se navadno pravi, neko stanje, dejanje ali trpljenje. A že enkrat smo mimogrede opomnili, da te razlike ni treba, nego da zadostuje, če rečemo: Glagol izraža stanje. Tu jemljemo pojem stanja v širjem obsegu, po katerem bi ta pojem naj pomenil tisto, kar se sploh z glagolom izraža, oziroma more izražati. Vsaka stvar mora biti v nekem stanju in vsako stanje mora imeti neko stvar, na kateri se javi: ni stvari brez stanja, ni stanja brez stvari.

Povsem se nahaja dvoje glavnih stanj: stanje gibanja in stanje mirovanja. Sicer ko bi govorili po prirodoslovnih načelih, morali bi trditi, da niti ni stanja miru, ampak da je samo stanje gibanja. Kajti nič v vsem vesoljnem svetu absolutno ne miruje, ampak vse se giblje ali pomika, če tudi ne samo na sebi, pa vsaj z drugim telesom vred.

In vsaka izprememba, ki jo opazujemo kjekoli na svetu, na organizmih in na neorganičnih stvareh, je posledica gibanja, če ga tudi ne moremo videti in zasledovati; to pa zaradi tega ne, ker se vrši na najmanjših, nedeljivih in nevidnih delih: na atomih. Poglejmo le rast! Ali se ne izpreminjajo dan za dnevom, uro za uro, minuto za minuto rastlinske celice? Vendar tega s prostim očesom ne moremo zasledovati. Pa tudi vsa duševna stanja so v neprestanem gibanju: miru ni nikjer. A zadosti o tem! Hoteli smo kratko dokazati, da ne sodimo le po vidnem vtisku, in da ne grešimo, če rabimo izraz stanja ne samo za navidezno mirovanje, katerega pa ni v istini, ampak tudi za gibanje. Z besedo stanje torej sploh izražamo neki določeni način bivanja katerekoli stvari; kajti razna stanja stvari niso nič drugega, nego razni načini njihovega bitja. Bitje ali bivanje pa je glavno stanje vsake stvari, naj bo, kakoršna si koli hoče.

A slišali smo že zgoraj, da stanje samo na sebi biti ne more. Pač imamo glagolovo obliko, katera stanje samo za-se izraža, oziraje se le na materialno vsebino glagola brez vsakega drugega razmerja: to je nedoločnik. A v resnici ni takega stanja; ne moremo si ga za-se ni misliti, ni predstavljati. Ampak stanje mora imeti svoj podmet ali podlog, na katerem tiči: podlog navadno imenujemo osebek in glagolovo obliko, ki nam to zaznamuje, povedno obliko ali povedni glagol. Tudi to smo že slišali pri osebkju.

Eno razmerje zdaj že imamo: razmerje med podlogom in njega stanjem ali med osebkom in dopovedkom. A vsaka stvar se nahaja v prostoru in času; zatorej mora tudi vsako stanje biti nekje, oziroma nekod in nekdat. To je zopet novo razmerje.

(Dalje pride.)

Po deželnih zborih.

Od deželnih zborov, ki so te dni končali svoja zasedanja, zaslužila sta v večini naše zanimanje le štajerski in kranjski. V goriškem dež. zboru se slovenski poslanci sploh niso mogli vdeležiti posveto-

vanj ter so napravili exodus, radi česar je bil zbor razpuščen, v drugih zborih v naših krajinah pa šolske predloge niso bile na dnevnem redu.

Največ se je o šoli govorilo v dež.

zboru štajerskem. Bila so na dnevnem redu prasanja o preosnovi zakonov glede a) na šolsko obiskovanje, b) glede na krajno in okrajno šolsko nadzorstvo ter c) glede na uredbo plač učiteljstva na javnih občnih ljudskih in meščanskih šolah. Vkljub temu, da se je mnogo govorilo, ni dozorelo nobeno teh vprašanj do definitivnega sklepa, marveč se je sklenilo, izročiti posamezne predloge dotičnim odborom v daljno poizvedovanje z nalogo, v prihodnjem zasedanju opet o stvari poročati in staviti primerne predloge.

Štajersko učiteljstvo še torej tudi letos ni doseglo toli zaželjene regulacije plač, da-si ima zadoščenje, da so vse stranke priznale njeno nujno potrebo, ter da je definitivno padel predlog dež. odbora, glede na restitucijo šolnine. Hvala Bogu! Nekaj pa je dež. zbor storil vendar tudi za popboljšanje učiteljskega gmotnega stanja. Dovolil je, kakor lani, 20.000 gld. za doklade onim možkim učiteljskim osebam, ki že nad 20 let službujejo (vsaka taka oseba dobi enkratno doklado 50 gld.) vrh tega pa še 20.000 gld. za draginjske doklade učiteljskemu osebju II. in III. plačilnega razreda v takih krajih, kjer življenske razmere to trjajo. Odmerjati pa bode te doklade tako, da dobo nadučitelji in učitelji po 100 gld., nadučiteljice, učiteljice in podučitelje po 80 gld., podučiteljice po 60 gld. Bolj srečno je pa bilo kranjsko učiteljstvo, kateremu so se vendar enkrat izpolnile opravičene želje; žal da dobo zvišano plačo še le z oktobrom t. l. (Glej dotični zakonski načrt in sledeči dopis!)

S kranjskega. (Izvirni dopis.) „Visoki deželni zbor kranjski je dne 26. svečana povišal plače ljudskemu učiteljstvu. Določili so ze štirji plačilni razredi in sicer: 500, 600, 700 in 800 gld. Učiteljice bodo dobivale v višjih dveh razredih za 10% nižjo plačo kakor učitelji. Začasno učiteljsko osebje bo prejemale po 400 gld. na leto. Uvedel se bode status po službenih letih. Zakon bo stopil v veljavo dne 1. vinotoka meseca t. l.“ Tako „Učiteljski Tovariš“ v svojej 7. številki. — To je torej najvažnejša novica. Dolgo smo čakali, a slednjie vendar dočakali. Preko znane spomenice „Slovenskega učiteljskega društva“ je sprejel deželni zbor po finančnem odseku nasvetovano zboljšanje učiteljskih plač. Predlog v denarnem oziru nima posebnega efekta, ker to je mala trohica, kar dobe posamezni učitelji, a temvečja je moralna dobrota

tega predloga, sosebno z ozirom na osebni status. Hvala večnemu, sedaj je enkrat pri kraju ono sramotno „pritiskanje kljuk“. Kaj so tu nekoji učitelji storili, koliko „kljuk“ skoro polomili, da so prišli, skoro edino le po svojem vsiljevanjem, do podaljšalnega zloga „nad“, presega marsikje meje pravega izobraženca. Ker se je pa sedaj uvedel personalni status, bi pa po logičnem sklepu bilo najboljše to, da odpade v prihodnje tudi pridevek nadučitelj. Vsaj smo tu vsi učitelji z istimi vědami, skusnjami in mošnjiki. Le kdor je sedaj „nad“-učitelj, naj dobi pridevek učitelj-voditelj. To bi bilo edino pravo.

Drugi dan po razglasu zboljšanja učiteljskih plač v naših dnevnikih je pa objavil „Slovenski Narod“ uveden članek, iz učiteljskih krogov, kjer se na dolgo in široko razklada, da se bodo učitelji gotovo skazali vredni te dobrote. Ej, gospod pisec, ali se nismo že davno skazali in se še skazujemo vredni večjega plačila. To že pripozna tudi naš kmet, če prav mogoče še ni prišlo do ušes gospoda pisca (ker ga baje moti mestno vrvenje), in do ušes naših poslancev, ker so baje presamostojni, da bi poslušali glas svojih volilcev. Da delujemo v istini iz gole nesebičnosti, edino le iz ljubezni do naroda, svedoči pač že najbolj to, da ponujemo tudi letos ravno z istim veseljem kmetijstvo in deška ročna dela, čeprav še nismo prejeli onih bornih nagrad za pretečeno leto t. j. za šolsko teto 1896/97, kakor smo prejšna leta, ko smo imeli v rokah izplačane nagrade po 5, 6, 7 ali pa 0 gld.

V dež. zboru se je stavil tudi nasvet gledé stalnih okr. šol. nadzornikov. Proti stalnim nadzornikom imamo pač mnogo tehtnih pomislekov, obžalujemo le, da gosp. poročevalec o tej zadevi na zadnjem obč. zboru „slov. učit. društva“ v Ljubljani ni objavil svojega poročila v naših dnevnikih. Ako je mož, ki želi zasesti to velevažno mesto v naših krajih, pedant, brez lastne volje, pol-nemškutar, ki vestno spišuje vsa poročila edino v zveličavni nemščini, čeprav imamo § 19, potem dobi naslov c. kr. okr. šol. nadzornika. Ako ima pa le peščico lastne volje in je odločno naroden, potem je pozabljen, če prav ima vse druge potrebne lastnosti za ta posel. Dobro bi pač bilo, ko bi kateri poslanec pri tej resoluciji, namreč o stalnih nadzornikih, še dodal, da naj se ustanovi, oziroma uvede poseben, prav strog izpit za one, ki hočejo, oziroma imajo upanje

postati okraj. nadzorniki. Take izpite imajo na Francoskem uvedene že davno in se baje dobro obnesejo. Gotovo bi se tudi pri nas in imeli bi vrh tega to dobro, da dobimo potem v resnici može vsestranskega znanja — prave strokovne usposobljenosti.

V tem zasedanju se je tudi dovolil znesek 250.000 gld. za slov. vseučilišče v Ljubljani. Lep napredek, v Ljubljani slov. vseučilišče, na deželi pa še slovenskih

stenskih zemljevidov nimamo, in slovenske šole izključno sè slovenskimi učenci se morajo vbijati s samo nemškimi zemljevidi. In to na Kranjskem koncem 19. stoletja!

Končno si usojamo udano prašati še slavni c. kr. dež. šol. svet kranjski, je-li je že dozorela ona knjiga za ponavljalno šolo, za katero se je posebna enketa sklicala, če se ne motimo, že l. 1892.? Δ.

Zakonski načrt

o uredbi plač učiteljskega osebja na javnih občnih ljudskih šolah na Kranjskem,

o katerem je poročal v XVI. seji dne 26. februarja meseca t. l. v deželnem zboru v Ljubljani poslanec Višnikar in katerega je zbornica odobrila, glasi se (s premembo, katero je nasvetoval poslanec Hribar) tako-le:

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I. §§ 2., 3., 5. in 6. zakona z dne 29. novembra meseca 1890 l., deželni zak., št. 23, so v svoji sedanji besedi razveljavljeni in se odslej glase tako:

§ 2. Letne plače na javnih občnih ljudskih šolah stalno nameščenih učiteljskih oseb so razdeljene v štiri vrste, in sicer: v plače I. vrste z 800 gld., v plače II. vrste s 700 gld., v plače III. vrste s 600 gld. in v plače IV. vrste s 500 gld. Učiteljice so jednake z učitelji, samo v I. in II. plačilni vrsti določajo se plače učiteljic z 90 odstotki letne plače, katero dobiva moško učiteljsko osebje v jednaki plačilni vrsti. Letna plača začasno nameščenih učiteljev (učiteljic) določena je s 400 gld.

§ 3. Od skupnega števila učiteljskih oseb pripada v I. vrsto deset odstotkov, v II. vrsto petnajst odstotkov, v III. vrsto trideset odstotkov in v IV. vrsto petinštirideset odstotkov. Držec se teh določil uvrsti deželno šolsko oblastvo pri prvi sestavi osebnega statusa učiteljske osebje z ozirom na njegov službeni čas v stalni lastnosti in na zadovoljilno službovanje. Poznejša pomaknitev iz jedne plačilne vrste v naslednjo višjo vrsto vrši se pod istimi pogoji. Z ozirom na izvrstno službovanje in na posebne razmere službenega mesta more se učiteljsko osebje uvrstiti odnosno premakniti v višjo plačilno vrsto tudi ne glede na službeni

čas, vendar pa mora biti od izpraznjenih mest najmanj $\frac{4}{5}$ mest nameščenih po službenem času na prejšnje plačilne vrste. Pomaknitev iz jedne plačilne vrste v naslednjo višjo vrši se praviloma le enkrat v letu, in sicer po razmerju osebnega statusa od dne 1. januarja meseca vsacega leta. Ako se v kaki drugi deželi že stalno nameščena učiteljska oseba namesti na Kranjskem kot učitelj in učiteljica, določi deželni šolski svet v sporazumu z deželnim odborom plačilno vrsto in vrstni red, v katero je uvrstiti to učiteljsko osebo.

§ 5. Vsak voditelj (vsaka voditeljica) javne ljudske šole ima pravico do najmanj iz dveh sob in iz potrebnih stranskih prostorov obstoječega stanovanja, katero je ako možno, odkazati v šolskem poslopu. Kadar se mu takšno stanovanje ne more dati, gre mu stanarina, katero je pri ravnateljih meščanskih in voditeljih občnih ljudskih šol v Ljubljani odmeriti z 240 gld. in pri voditeljicah s 180 gld., zunaj Ljubljane pri ravnateljih meščanskih šol in pri voditeljih občnih ljudskih šol s 100 gld., pri voditeljicah pa z 80 gld. Stalno nameščenemu učiteljskemu osebju na javnih ljudskih šolah v Ljubljani gre stanarina, ki je za učitelje ne glede na plačilne vrste 180 gld., za učiteljice ne glede na plačilno vrsto s 100 gld. Ostali učitelji imajo pravico do prostega stanovanja ali do stanarine samo tedaj, kadar so imeli pravico do tega že pred veljavnostjo zakona z dne 29. novembra meseca 1890 l., deželnega zakona št. 23. Stanarine za učiteljsko osebje na javnih občnih ljudskih šolah v Ljubljani plačuje normalnošolski zaklad, za učiteljsko osebje zunaj Ljubljane pa jih plačuje dotične šolske občine. Za stanarine učiteljskega

osobja na javnih meščanskih šolah morajo skrbeti dotični šolski okraji. Stanarina ni vštvena v pokojnino.

§ 6. Ako bi učiteljska oseba vsled nje-nega služebnega časa po določilih tega zakona (§§ 2. in 3.) prejela manjšo plačo, kakor znaša njena sedanja plača z odtosno dopolnilno ali osebno doklado, tedaj jo je brez ozira na njeni službeni čas uvrstiti v tisto plačilno vrsto, katera ustreza njenim sedanjim prejemkom. Dopolnilne doklade k plačam in osebne doklade je odtegniti, v kolikor ne presegajo plačilnih prejemkov v novi plačilni vrsti.

Člen II. § 6. zakona z dne 5. decembra meseca 1889. l., deželnega zakona št. 22, je v svoji sedanji besedi razveljavljen in se odslej glasi tako:

§ 6. Stalni prejemki posebnih verskih učiteljev se uravnajo po določilih, veljavnih za službene dohodke posvetnih učiteljev in za njih upokojevanje. Te verske učitelje je že pri njih nameščenju po določilih tega zakona uvrstiti v II. plačilno vrsto. V prvo plačilno vrsto se pomaknejo pod istimi pogoji, kakor posvetni učitelji. Glede pokojnine se stalno nameščenim posebnim verskim učiteljem vračunjava tudi v začasni službi prebiti službeni čas, ako se brez prenehanja stika s službenim časom, prebitim v stalni službi.

Člen III. Ta zakon stopi v veljavnost s dne 1. oktobrom meseca 1898 l.

Člen IV. Mojemu ministru za bogočastje in uk je naročeno, izvršiti ta zakon.

Društveni vestnik.

Od Sv. Jurija v Slov. goricah. Šentlenartsko učiteljsko društvo zborovalo je letos že dvakrat in sicer 2. januarja pri Št. Lenartu in 2. febr. pri Sv. Trojici v Slov. gor. Podavali so sledeči: Gdč. Jos. Wutt je za marljivo sestavljen svoj referat od navzočih prejela gorko hvalo; istotako gosp. Franc Kos, ker nam je podal natančno učno sliko iz zgodovine s primernim, dobro pogojenim predgovorom.

Gospod predsednik nam je razvil s svojim letnim poročilom jasno sliko o žitju in gibanju našega društva v minulem letu. S zadovoljstvom smo slišali, da je imelo društvo 8 sklepčnih zborovanj z zanimivimi vzporedi. Tudi gospod blagajnik nam je dal s svojim poročilom tolažbo in up, da je gmotno stanje društvenih zadev na zdravi podlagi ter da tudi v bodoče takšno ostane.

Nadaljno vodstvo društva se je poverilo staremu odboru, izvzemši malo spremembo pri zapisnikarjih.

Pri drugem zborovanju nam je prečital gosp. predsednik jako spretno in temeljito sestavljeno navodilo k uporabi Koprivnik-Majcenove Začetnice, s katerim delecem bo pouk mnogo olajšan in tudi izboljššan, nam učiteljem pa bolj enotno stremljenje za smotrom omogočeno.

Pri prvem zborovanju bil je vzprejet tudi predlog, da si naše društvo omisli slovenski društveni pečat ter uraduje zanaprej slovenski — v Slov. goricah.

Dobre posledice izvajanja tega predloga videle so se tokaj pri naslednjem zborovanju. Udeležba je bila mnogobrojnejša (18 udov), pristopili ste vnovič 2 tovarišici, in sicer gdč. Knittl, uč. od Negove in

gdč. Vogrin uč. ž. roč. del od Sv. Benedikta. S prvo gdč. pridobili smo tudi izvrstno pevsko moč, kar nam dá nado, da si organizujemo v bližnji bodočnosti pevski zborček.

Ta bi še bolj oživljal in krepčal društvo; dal Bog torej uresničenja tej nameri!

In tako veselo, dobro, da imenitno smo se imeli pri neoficijelnem delu drugega zborovanja v gostilni M. Mlineriča. Lepo ubrano petje je vplivalo tako dobrodelno na vse društvenike, da smo se zopet polnoštevilno razgovarjali in kratkočasili v veseli družbi do mraka. Daljna pota so nas tirala k neljubemu razidu. A podali smo si roke v nadi na svidenje 6. dne marca t. l. pri Sv. Trojici v Sl. gor. Jernej Črnko.

Iz konjiškega okraja. Učiteljsko društvo našega okraja zborovalo je 3. dne sušca t. l. v okoliški šoli konjiški.

Načelnik tovariš g. Brinar vse navzoče pri-srčno pozdravi in otvori zborovanje — Dalje

1. Zapoje mešani zbor.

2. Zadnji zapisnik se prečita in sprejme.

3. Dopis lipniškega učit. društva, tičoč se opetnega splošnega učit. shoda zbudil živo zanimanje. Po Daljšem razgovoru se sklence odposlati g. Horvateku izjavo, da smo v principu za tak shod. Imamo pa pomisleke, bi se li nameravan shod vršil vsaj tako častno kakor prvi. Če je to zajamčeno smo prvi zanj, če ne, pa se nam zdi, da ne bi stvari nič koristil. Da so taki pomisleki opravičeni, pripoznati mora vsak učitelj, ki je občutljivo pogrešal vinarje izdane na potovanju v Gradec.

4. Okrožnica „Lehrerbund“-a naznanja zborovanje delegacij. Na dnevnem redu znani predlog marib. učit. d. Nas zastopa g. Brinar.

5. Dopis uredništva „Pädagogische Zeitschrift“ priporoča naročitev tega lista.

6. G. načelnik dokáže statistično, kako malo udov učiteljev ima Slovenska Matica. Poudri se sam poverjenikom za naš okraj, kar se z veseljem pozdravi. Tako je prav: v vsakem okraju naj bi bil učitelj poverjenik vsaj za učiteljstvo! Vspeshi bodo gotovo povoljniji.

7. Razgovarja se, kako naj naše društvo proslavi 50 letnico vladanja Nj. Veličanstva, našega presvitlega cesarja.

8. Sledi podavanje g. Lud. Černeja „Ponk v realijah-vzgojevalna sila.“ Ker je referat zelo zanimiv, priobči ga referent v „Popotniku.“*

9. G. Eberl podava iz šolske prakse. Na zanimivih primerih nam slika že nad 40 let službeči tovariš staro in novo šolo in velikanski napredek pedagogike.

10. Prihodnje zborovanje je prvi četrtek v maju v Čadramu s hospitacijo v tamošnji četiri-razrednici.

Kakor po navadi bili smo zopet dobre volje pri Suterju. Z veseljem moramo omeniti, da se nam

* Prosimo za rokopis!

Uredn.

vedno bolj pridružujejo prijatelji šolstva. Takrat smo spoznali č. g. M. Ocvirka iz Prihove, ki si je pridobil naša srca. Imeli pa smo tudi priliko pozdraviti vodjo narodnjaštva konjiškega, cenj. g. dr. Rudolfa. Da bi nam zvesti ostali prijatelji naši in se množili bolj in bolj! Beno.

Iz Braslovč. (Vabilo.) Savinjsko učiteljsko društvo bode imelo dne 17. marca meseca t. l. izvanredno zborovanje v Braslovčah ob 2. uri popoldne. Razven običajnih točk se bode posvetovalo o razmerah proti „Štajerskemu Lehrerbundu“; volitev odposlanca; o zadevi „Zaveze“ in njenega muzeja; pobirala se bode udnina itd. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vurberg. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za ptujski okraj ima v nedeljo dne 13. marca mes. t. l. ob 10. uri dopoldne zborovanje v okoliški šoli. Vspored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Podavanje gospoda profesorja dr. Bezjaka iz Maribora „o uporabibralne tvarine“. 4. Slučajnosti in nasveti. Po zborovanju skupni obed. Zaradi važnega podavanja pričakovati je polnoštevilne udeležbe. Tudi slabo vreme nas ne sme zadrževati, da bodemo točno ob 10. uri zbrani.

Žihor,
t. č. predsednik.

Slovenski učitelji kot udi „Slovenske Matice“.

„Slovenska Matica“ je štela v pretečenem letu izmed ljudsko-šolskih in meščanskih učiteljev 274 možkih in 34 ženskih, skupaj 308 društvenikov, oziroma društvenic. Od teh jih je bilo na Štajerskem 121, na Kranjskem 115, na Primorskem 69 in na Koroškem 3.

Na posamezne šolske okraje so bili razdeljeni nastopno.

Maribor (okolica) 28 udov, Gorica (okolica) 22, Radovljica in Ptuj po 18, Tolmin 15, Krško 14, Celje, Kamnik in Ljubljana (mesto) po 13, Trst (okolica) 12, Ljutomer, Kočevje, Logatec, Ljubljana (okolica) in Sežana po 11, Kranj in Ormož po 10, Slov. Bistrica 8, Postojna 7, Šmarje in Brežiče po 5, Gornji grad, Koper in Vransko po 4, Beljak, Litija in Novo mesto po 3, Gradišče, Laško in Volosko po 2, Črnomelj, Gor. Radgona, Konjice, Kozje, Mahrenberg, Sv. Lenart, Sevnica in Šoštanj po 1, razni kraji 5, Celovec, Sv. Mohor, Slovenji Gradec in Velikovec pa po 0.

Še zanimiveje je izvedeti, v kakem razmerju je število udov se številom učiteljskega osebja posameznih dežel in šolskih okrajev. Na podlagi zadnjega „Popotnik-ovega kalendarja“ sem skušal to približno preračniti (pri tem nisem upošteval učiteljskega osebja na šolah z neslovenskim učnim jezikom) in sem dobil nastopne rezultate:

Na Primorskem je bilo naročeno 24% vsega slovenskega učiteljstva, na Kranjskem 20%, na Štajerskem 18%, na Koroškem pa samo 3%.

Relativno razmerje udov z ozirom na posamezne šolske okraje je bilo nastopno: Castprvenstva gre okraju Ljutomer, v katerem je bilo naročnikov 45% vsega učiteljstva; takoj za njim pride okraj Radovljica z 42%, potem mesto Ljubljana z 39%, na okraja Maribor (okolica) in Kočevje pride 34%, okraj Ormož, Kamnik in tržaška okolica kažeta 30%, Vransko 25%, Ptuj 24%, Slov. Bistrica 23%, Celje, Krško in Sežana 21%, Gorica (okolica), Koper in Ljubljanska okolica 20%, Šmarje

in Gornji grad 19⁰/₀, Brežice in Gradišče 18⁰/₀, Logatec 17⁰/₀, Kranj in Volosko 16⁰/₀, Postojna 11⁰/₀, Litija 7⁰/₀, Beljak, Rogatec in Mahrenberg 6⁰/₀, Gor. Radgona, Novo mesto, Sevnica in Soštanj 5⁰/₀, Laško 4⁰/₀, Kozje in Sv. Lenart 3⁰/₀, Črnomelj in Konjice 2⁰/₀, Celovec, Sv. Mohor, Slov. Gradec in Velikovec pa 0⁰/₀.

Ti statistični podatki govore jasno in prav za prav ne potrebujejo nikakoršnega komentara; nekaj besedi si pa vendar dovolim dodati.

Kje tiči vzrok, da štejejo nekateri okraj tako malo naročnikov in da v štirih okrajih ne najdemo kar nobenega? V duhu slišim odgovor: „Kaj, ti si edini tujec med nami? Ali ti ni znano, kako vedno glasneje ponavljamo obupni klic „kruha! kruha!“ Ne, dragi bratje! nisem tujec, vaš sotrpin sem, dobro vem, da mora učitelj vse to, kar izda za potrebne knjige in razna narodna podjetja, da mora učitelj vse to, kar položi na narodni žrtvenik, si pritrpati od lastnih nst. Kako dobro smo gmotno podprti, razvidno je že iz tega, da med vsemi ustanovniki „Slovenske Matice“ ne najdemo niti enega učitelja ljudske ali meščanske šole.

Toda, če nečemo biti učitelji le po imenu, prisiljeni smo, da si kupujemo tudi duševne brane — knjig.

Mislim, da se mi ne bo oporekalo, ako trdim, da so poleg obeh strokovnih listov, „Popotnika“ in „Učiteljskega Tovariša“ za slovenskega učitelja (se ve, da tukaj mislim tudi Vas cenjene učiteljice) naj-potrebnejše in najvažnejše knjige one „Slov.

Matice“. Pogled v razne učiteljske zasebne knjižnice bi nas pa prepričal, da se pogosto ne ravnamo po tem pravilu. Pomisliti je tudi treba, da je denar kojega izdamo za „Matične“ knjige bogato naložen na obresti. Kdor tega ne verjame, pregleda naj samo zadnji letnik „Matičnih“ knjig in prepričal se bo, da je to res.

Poglejmo primerske tovariše! Najslabeje so dlačani in vendar je med njimi relativno največ naročnikov. Ozmro se v posamezne okraje! So li učitelji radovljiškega okraja bolj plačani, kakor njih drugi kranjski tovariši? Ali nimajo štajerski tovariši ljutomerskega, mariborskega in ormoškega okraja istih plač, kakor oni slovenjegraškega okraja, kjer ni izmed učiteljstva nihče ud „Slov. Matice“ ali pa kakor učitelji onih osmerih okrajev, ki štejejo le po enega uda? Da šteje tužni Korotan tako pičlo število udov, to si lahko tolmačimo; saj se tirja od slovenskih Korošcev, da nimajo onstran Karavank ničesar iskati, torej najbrž tudi dušne brane ne.

Iz vsega tega je razvidno, da večje ali manjše število učiteljev kot udov „Slov. Matice“ ni odvisno od visokosti učiteljskih plač — saj v obče smo vsi reveži —; ampak to število se ravna po nekem drugem merilu, ki je — zavednost in požrtvovalnost.

Pod geslom: „živila zavednost in požrtvovalnost!“ naj bi prav mnogo cenjenih tovarišev in tovarišic pristopilo našemu prvemu slovstvenemu podjetju „Slovenski Matici“. Ako se to zgodi, potem so te vrstice dosegle svoj namen. Črešničan.

Dopisi in razne vesti.

Od nekod. *Jacta alea esto!* — Kocka je padla! Vodstvo „Lehrerbunda“ razpošilja ravnokar vabila k zboru delegatov, ki se naj vrši 7. dan aprila t. l. v Gradcu. Vspored obsega posvetovanje in sklepanje o znanem nasvetu „Mariborskega učit. društva“ in dopolnilno ali novo volitev odbora. To jasno kaže, da društveno vodstvo nemore vzdržati več dosedanjega reda in ne more pridobiti veljave pravilnim sklepom in volitvam občenega zbora v Ljubnem. Sedaj uvidi pač menda vsakdo, da je skrajni čas shodu predsednikov spodnje štajerskih učiteljskih društev. V Gradcu naj ne gre nikdo izmed nas, ker tam nimamo ničesar iskati. Je nemškimi tovarišem na tem, da ostane „Lehrerbund“, kakoršen je, odobrili bodo zadnje volitve tudi brez

nas, če se pa iste odobrijo le z našimi glasovi, pa itak nimajo nobene vrednosti. Mar misli kdo, da bodo nove volitve za nas ugodne?! In bi se li ne osmešili, če bi mi nove volitve dopustili? Bi se li mi sedaj, ko se je razvilo narodnostno vprašanje tudi v „Lehrerbundu“, smeli zadovoljiti s tremi odborniki? Zberimo se in izjavimo skupno, da za nas nameravanega shoda delegacij treba ni, ker nam je zadnji občni zbor merodajen, z „Mariborskim uč. dr.“ pa naj obračunajo Nemci sami, če jim je kaj za nas; kakor hitro se vrše nove volitve, naj nas „Lehrerbund“ ne prišteva več svojim članom. Obžalujemo, da pride do tega, a metla vendar ne smemo biti. Delegat.

Izpod —ških planin. Gospod urednik! Čudno me je dirnul dopis v 2. št. Vašega cenjenega lista, naslovljen: Iz Ljubljane. (O shodu slovenskih učiteljic.) Ko sem ga prebrala, nisem verjela svojim očem, je-li istina, ali ne. Druge stvari v tem dopisu me toliko ne brigajo, ker — ker — no oprostite mi cenjene tovarišice trd izraz — ker bodo ostale edino le na papirju —, ogledati si hočem le predlog, da se je kot glasilo za objavljenje društvenih zadev in razprav izvolila „Slovenka“. Gospod urednik! jako žal mi je, da se nisem udeležila tega shoda, mogoče bi se mi posrečilo, spodbiti temu predlogu noge. Gospod urednik! Vaš vsklik: Torej se je strokovnina listoma napovedal bojkot?! je prav umesten in ponavljam ga tudi jaz.

Dalje, gospod urednik! je tudi jako čuden predlog, da naj „Slovenka“ prinaša razpise učiteljskih služb.

Gospod urednik! dovolite mi malce prostora, da tudi moja neumna butica razodene svoje misli o tej stvari, mogoče spreobrnem kako tovarišico o tej zadevi. Ako dosežem to, potem sem zadovoljna. Gospod urednik! moj predlog je pa ta. Ker se je „Popotnik“, kolikor je meni znano, skazoval dosedaj še vedno dovolj galantnega tudi napram „slabejšemu“ spolu in ker je nekako glasilo in sicer glavno — če prav mu nekogi kratkovidneži odrekajo to — vsega slovenskega učiteljstva, da ustanovimo me „slabejše“ oziroma mu prilepimo neko posebno „žensko prilogo“, ki bi izhajala kot priloga „Popotnika“; to se pravi, „Popotnik“ bi prinašal na gotove čase malo več strani — čas bi se moral še določiti po mnenju raznih drugih kolegij — pa izrecno povdarjam kot „ženska priloga.“ Gospod urednik! temu predlogu se gotovo ne protivite* in tudi slavno predsedništvo „Zaveze“ bi se ne. V tej „ženski prilogi“ naj se objavlja vse, in edino le ono, kar se tiče izključljivo učiteljic, oziroma kar proizvajajo učiteljice pedagoškega, didaktičnega in drugega šole se tika — jočega.

In tu je polje še čisto nerazorano. Stroški tako povečanega „Popotnika“ se pa s tem pokrijejo, da si naroči vsaj še polovica onih tovarišic „Popotnika“, ki ga dosedaj še nima. S tem korakom bi pokazale me „slabejše“, da se zavedamo tudi prave kolegijalnosti. Če pa napovedujemo bojkot celo onemu listu, ki je dosedaj še vselej stal na stališču „vsem jednake pravice“, to je pa naravnost nezrela, nerazsodna prenapetost.

„Želeti bi pa bilo, da bi bile nekatere pametnejše nego so in da bi se vsaj ne smešile pred svetom. — Nič pesmi, nič leposlovja, nič o gospo-

* Gotovo ne; prav radostno pozdravljamo to misel in od srca želimo, da postane v kratkem meso in kri, čemur bomo, kolikor je na nas, po svojih močeh radi pripomogli. Uredn.

dinjstvu, nič o književnosti, ampak le razpis učiteljskih služb! klasično zares!“ — (Slovenka št. 3.) Bog Te poživi, draga mi Marica! Prav iz srca si mi govorila! Ako bode „Slovenka“ te naše kolegije poslušala, potem bomo pač kmalu same učiteljice brale „Slovenko. In vendar je „Slovenka“ namenjena širjemu slovenskemu ženstvu. S takimi predlogi, cenjene tovarišice, le spodkopljete naši vrli „Slovenki“ tla in pokončate ono velikansko idejo, ono krasno zadačo, koja je dosedaj „Slovenka“ tako vrlo zastopala. Gospod urednik! končujem. V nadi, da nisem zastonj tratila dragega prostora v cenjenem Vašem listu, Vas najudanejšje pozdravljam z vzklikom: Osnujmo pri „Popotniku“ „žensko prilogo.“ Vaša
Polonica.

(Priznanje.) Okrajni šolski svet Lipniški je pred kratkim vsled sejinega sklepa odlikoval z pohvalnimi dekreti (št. 588 ex 1897) več učiteljev v njegovo področje spadajočih okrajev Lipnica, Wildon in Arvež. Med temi je tudi gospod Feliks Majcen, nadučitelj na slovenski šoli pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu.

(Tečaj za tiste učitelje in učiteljice, kateri se hočejo v deških ročnih delih dobro izuriti.) Z dovoljenjem visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje bode v letošnjih počitnicah na deški meščanski šoli Ferdinandej v Graecu IV. tečaj za deška ročna dela. Učilo in prednašalo se pa bode: a) o lepljenju, b) o izdelkih iz lesa; c) o izdelkih iz kovin; d) o pletenju iz slame in vrbja, in sicer v teh le oddelkih:

I. oddelek. Lepljenje in izdelki iz lesa (od 7. do 12. ure in od 2. do 6. ure).

II. oddelek. Lepljenje, pletenje in kovinski izdelki (od 7. do 12. ure in od 2. do 6. ure).

III. oddelek. Lepljenje, pletenje iz slame in vrbja (od 7. do 12. ure in od 2. do 6. ure).

IV. oddelek. (Za učiteljice.) Pletenje in lepljenje (od 10. do 12. ure in od 2. do pol 5. ure).

Samo eden oddelek izvoliti si smejo le tisti, kateri so se že enkrat takega tečaja udeležili. Da se pa veliki odgojevalni pomen deško-ročnih del še bolj pojasni, predavalo se bode izvan rednih učnih ur še posebej o tem predmetu. Da se dalje vsak v teh delih tudi praktično izuri, podala se bode prilika udeležiti se praktičnega poskusa z učenci. Splošno pa veljajo te-le določbe:

1. Tečaj se začne dne 18. julija meseca t. l. ob 8. uri zjutraj in se konča dne 22. avgusta mes. t. l. Vsakdanje učne ure se nikakor prikrajšati ne dajo.

2. Za potreben material in za porabo orodja mora vsak udeleženelec vodju tečaja že naprej plačati 5 gld. Uk sam pa je brezplačen.

3. Izdelki so lastnina tistega, ki jih je izdelal.

4. Vsak udeleženec dobi ob koncu tečaja spričevalo o obiskovanju in uspehih.

5. Za odpust mora vsak udeleženec pri dotičnih šolskih oblastvih sam prositi.

6. Kdor se hoče tega tečaja udeležiti, naj se oglasi najdalje do dne 15. junija meseca t. l. pri vodju tečaja Francu Söllnerju, ravnatelju deško-meščanske šole v Gradcu (Färbergasse 11). Na tiste, ki bi se pozneje oglasili, oziralo se bode le takrat, ako se jih do dne 15. junija meseca t. l. ne oglašijo zadostno število.

Opomni se še, da se je vodja tečaja obrnil s prošnjo do vis. dež. zbora in do hranilnice v Gradcu, da se udeležnikom dovolé za ta čas posebne podpore.

Ker ta stvar ni le sama po sebi zelo zanimiva, temveč je tudi največjega pomena za vso človeško odgojo in posebej še za značajno odgojo naše mladine, zato se ta tečaj kar najtopleje priporoča in zlasti gospodje mlajši tovariši naj nikar ne tako ugodne prilike ne zamudijo, temveč se naj v prav obilnem številu oglasijo.

(Viktor Globočnik †). Kranjski in škočje-loski deželni poslanec, c. kr. notar v Kranju Viktor Globočnik, ki je vdolženecem IV. glavne skupščine „Zaveze“ gotovo še v najboljšem spominu, je dne 4. t. m. po kratki bolezni v 47. letu svoje starosti umrl. Naj v miru počiva! Blag mu spomin!

(Novo žensko učiteljsišče.) Naučno ministerstvo je dovolilo ustanovitev zasebnega ženskega učiteljsišča pri Uršulinkah v Ljubljani in potrdilo dotična pravila.

(Zavod za gluhoneme.) Tekom tekočega leta prične se na ljubljanskem polju graditi v smislu Holzapfel-nove ustanove poslopje za gluhoneme otroke iz Kranjske.

(Kranjski deželni zbor) dovolil je kot prvi prispevek za ustanovitev vsenčilišča v Ljubljani 250.000 glđ.

(Berlitz-eva metoda za učenje živih jezikov) temelji v navajanju učencev k temu, da mislijo v tujem jeziku. Prestavljanje popolnoma odpade. Od prve lekcije naprej sliši učenec le oni jezik, katerega se hoče naučiti. Nauči se ga tako, kakor se je priučil svojega lastnega jezika. Učitelj in učenec se sporazumeta med seboj, kakor moreta; največ z gestami. Prve ure so jako neprijetne ter

zahtevajo od učencev velike pozornosti. A potem postaja vedno boljše. Učenci začno razumevati posamezne fraze ter jih ponavljajo. Ko poznajo že precej izrazov, tedaj začno še le čitati. — Te metode se poslužujejo že skoro v vseh večjih mestih Amerike in tudi Evrope. Tako so na Dunaju, v Budimpešti ter v Pragi ustrojene jezikovne šole po Berlitz-evi metodi.

(Deutsch-slovenisches Wörterbüchlein zum Gebrauche beim Unterrichte in den weiblichen Handarbeiten.) Ta zelo važen H. Schreinerjev in dr. Bezjakov slovarček se dobi od sedaj naprej po znižani ceni. Če se ga namreč naroči po 10 komadov skupaj, dobé se za 3 glđ., s poštnino 3 glđ. 20 kr. — Učiteljska društva na noge! Sežite po slovarčku, da izdajatelja poleg ogromnega truda ne bodeta imela še gmotne škode!

(Za šolske slavnosti v jubilejnem letu 1898.) je izborna pripravna za nasade prekrasna plemenita lipa Filia Carolinae z velikanskim svitlozelenim listjem. Ima jo na razpolago H. Zrzavý, nadučitelj in posestnik drevesnic v Okrošlici na severno-zapadni železnici (Česko). — Na željo se pošiljajo ceniki.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Anton Stering, nadučitelj v Fladnitzu, imenovan je nadučiteljem, gosp. Franc Mühlbauer iz Baverskega pa podučiteljem na nemški deški šoli v Ptuj; gosp. Martin Šamprl, podučitelj v Makolah, imenovan je učiteljem v Črešnovcih; gospod Anton Špan, podučitelj v Brezicah pa učiteljem v Slovenski Bistrici. — Stalno sta nameščena kot podučitelj, oziroma podučiteljica gospod Alojzij Weixler, pri Sv. Ožbaltu in gospodičina Eleonora Kremžar, na deški šoli v Trbovljah-Vode. Gospod Franc Kotzmutz, bivši suplent pri Sv. Juriju na Ščavnici, postal je suplent pri Sv. Duhu; vpokojen nadučitelj gospod Andrej Vrabl pa pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah.

Službo menjal

bi učitelj na trirazrednici v lepem trgu na južnem Štajerskem, pet minut od železniške postaje.

Pisma naj se pošiljajo sub „Narodna šola“ uredništvu „Popotnika“ v Mariboru.

Tovariši in tovarišice, kupujte in naročujte „Knjižnico za mladino“!

Vsebina. I. Poziv! (A. Gradišnik.) — II. Naša organizacija. (VIII.) (Idejalist.) — III. Ženska ročna dela v ljudski šoli. (Kancijanela Pirc.) — IV. Slovniska teorija Kernova. (Dr. J. Bezjak.) (XXIII.) — V. Po deželnih zborih. — VI. Zakonski načrt o uredbi plač učiteljskega osebja na javnih občinskih ljudskih šolah na Kranjskem — VII. Društveni vestnik. — VIII. Slovenski učitelji kot udi „Slovenske Matice“. (Crešničan.) — IX. Dopisi in razne vesti.